

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ДІЛОВУ АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Анотація. Розглянуто фактори, що безпосередньо впливають на ділову активність підприємств у цілому. Визначено, які внутрішні та зовнішні чинники впливають на ділову активність підприємств легкої промисловості. Досліджено шляхи підвищення ділової активності ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла".

Аннотация. Рассмотрены факторы, которые непосредственно влияют на деловую активность предприятий в целом. Определено, какие внутренние и внешние факторы влияют на деловую активность предприятий легкой промышленности. Исследованы пути повышения деловой активности ОАО "Полтавская фирма "Ворскла".

Annotation. The factors directly affecting the business activity of companies in general were researched. The internal and external factors influencing the business activity of light industry were identified. Ways to improve the business activity of PJSC "Poltava firm "Vorskla" were studied.

Ключові слова: ділова активність підприємства, фактори впливу, аналіз прибутковості та рентабельності підприємства, легка промисловість.

На ділову активність впливає безліч факторів як на мікро-, так і на макрорівнях. Усебічний аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, визначення ступеня впливу того чи іншого фактора на підприємство значно спростить прийняття зважених управлінських рішень, дасть змогу визначити межі виробничих і збутових можливостей підприємства та обрати ті напрями перетворень, розвиток яких дасть максимальний господарський ефект у довгостроковій перспективі, створить ряд переваг, які зможуть забезпечити вдосконалення виробничих процесів продукції на підприємстві та досягнення її більш досконаліших характеристик.

Проблеми визначення сутності та оцінювання ділової активності розглядаються в працях зарубіжних вчених-економістів, зокрема таких, як: Кемпбел К. Д., Бернстайн Л. А., Шеремет А. Д., Ковальов В. В., Савицька Г. В. та ін. [1 – 5]. Розробці окремих аспектів даної проблеми присвячені роботи таких вітчизняних економістів, як: Бланк І. А., Білик М. Д., Поддєрьогін А. М. та ін. [6 – 8]. Незважаючи на велику кількість досліджень у цьому напрямі, проблематика аналізу та оцінювання ділової активності підприємства потребує подальшого дослідження. Це особливо актуально для підприємств легкої промисловості з огляду на специфіку їхньої діяльності, що характеризується максимальним наближенням виробленої продукції до кінцевих споживачів. Тобто від ступеня ефективності діяльності цих підприємств напряму залежить ступінь задоволення потреб населення у товарах народного вжитку.

Метою статті є визначення внутрішніх та зовнішніх чинників, що впливають на рівень ділової активності підприємств легкої промисловості.

На діяльність будь-якої організації здійснюють вплив макроекономічні та мікроекономічні фактори, які несуть як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивні фактори, а саме: стійке зростання випуску продукції, тривале зростання попиту, сприяють покращенню "підприємницького клімату", стимулюють розвиток суб'єкта господарювання. Негативні ж навпаки, знижують рівень ділової активності в результаті збурень зовнішніх чинників ринкової інфраструктури. Інфляція, відсутність налагоджених зв'язків з постачальниками та контрагентами, відсутність постійних покупців значно уповільнюють процес оборотності грошових засобів. До чинників, що знижують ділову активність, також можна віднести дії промислових і торговельних підприємств, які під час процесу скорочення своєї діяльності, прагнуть збільшити резерви готівки [9]. Суттєво впливають на рівень ділової активності підприємства внутрішні чинники, тобто ті чинники, що безпосередньо пов'язані з діяльністю підприємств. До них відносять: кваліфікацію керівництва та співробітників; рівень цін; структуру балансу; платоспроможність; ліквідність, співвідношення власних і залучених коштів; рівень прибутку; рентабельність; обмеженість фінансових ресурсів; конкурентоспроможність продукції за якістю та ціною та інші внутрішні чинники [10]. Узагальнення підходів до класифікації чинників, які впливають на ділову активність дозволило отримати комплексне уявлення про це, що відображено у вигляді рисунка.

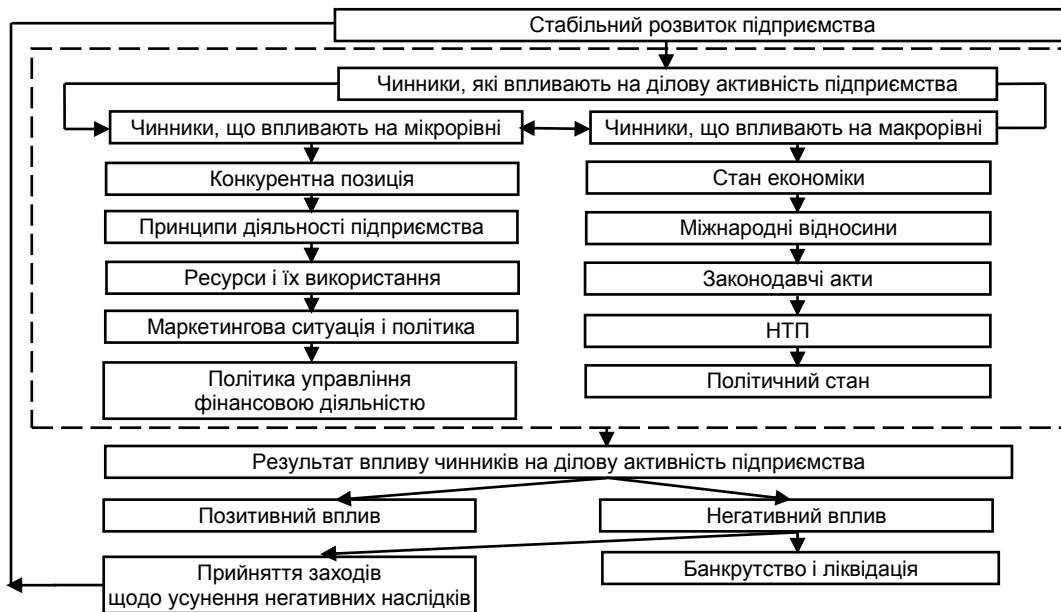

Рис. Алгоритм і класифікація чинників, що впливають на ділову активність підприємства

Не менш вагомий вплив здійснюють зовнішні чинники: складові політичної та ринкової політики в країні, рівень інфляції, монополії та регулювання експортно-імпорتنних операцій, рівень впровадження нової техніки і технології виробництва та надання послуг, зміна відсотків за депозитами і ставки відсотків за кредитами, рівень знань економічних суб'єктів щодо стану ринку, наявність конкуренції, яка спонукає змінювати характер та ступінь активності поведінки фірм, зміна грошових потоків, обсягу і характеру використовуваних ресурсів, важелі втручання держави в економічне життя підприємств та ін.

Чинники, що безпосередньо впливають на ділову активність, розглянуто на прикладі ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла", що вже 18 років працює з іноземними замовниками: фірмами Німеччини, Італії, Франції. Отже, підприємство має стійку конкурентну позицію та налагоджені відносини з постачальниками і покупцями. "Полтавська фірма "Ворскла" має власну конструкторську базу, власну експериментальну базу, автономну систему забезпечення паром, сучасне обладнання для волого-теплової обробки фірм Sussman та Weit (Німеччина), Rotondi (Італія). На фабриці впроваджено в дію автоматичну систему розкрою Invescut Quartz (Іспанія), яка дозволяє автоматизувати процес розкрою тканини верху та підкладки, що скорочує виробничий процес і значно поширює можливості моделювання та конструювання одягу. Все це свідчить про високий рівень НТП на самому підприємстві.

Товариство займається послугами з переробки давальницької сировини іноземних партнерів Західної Європи. Даними видами послуг підприємство здійснює на 100 % виробничих потужностей протягом останніх 20 років. Основні замовники послуг із виробництва швейних виробів є фірми Німеччини: "Монтана", "Хенке", "Г. Вебер" та італійська фірма "Etomilu". На таких принципах переробки давальницької сировини працюють майже всі підприємства швейної галузі.

У даний момент перспектива роботи підприємства з замовленнями вітчизняних споживачів швейної продукції повністю відсутня. Такий стан відбувається через невважену політику держави та значний відсоток "тіньової" економіки в легкій промисловості. Продукція підприємства повністю реалізується тільки в Західній Європі, якість продукції підприємства задовольняє запити західно-європейських споживачів. Згідно з аналізом фінансових результатів ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла", можна стверджувати, що на кінець 2012 року підприємство отримало збиток у розмірі – 431 тис. грн. Для того, щоб визначити, на якому саме етапі підприємство стало збитковим, виділити та охарактеризувати фактори, що впливають на розмір та динаміку чистого прибутку підприємства, було проведено аналіз прибутковості та рентабельності ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла" за 2012 рік, який наведено у таблиці.

Таблиця

Аналіз структури формування фінансових результатів ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла" за 2012 рік

№ п/п	Показники	2012 рік		
		Чистий дохід	Собівартість	Прибуток (збиток)
1	Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	25 689	24 386	
	Валовий прибуток (збиток)			1 303
2	Інша операційна діяльність	2 728	530	

3	Адміністративні витрати		3 932	
4	Витрати на збут		0	
Фінансовий результат від операційної діяльності				- 431
5	Участь у капіталі	0	0	
6	Інші фінансові операції	0	0	
7	Інша звичайна діяльність	0	0	
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування				- 431
8	Податок на прибуток		0	
Фінансовий результат від звичайної діяльності				- 431
9	Надзвичайні доходи (витрати)	0	0	
10	Податок із надзвичайного доходу		0	
Чистий прибуток (збиток)				- 431

Із таблиці випливає, що на ділову активність ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла" негативно впливають такі чинники:

1. Адміністративні витрати занадто високі (3 932 тис. грн). Вони є причиною від'ємного фінансового результату у 2012 році. Тобто підприємство веде неефективну політику щодо формування адміністративного апарату.

2. Висока собівартість продукції (24 386 тис. грн). Підприємство займається послугами з переробки давальницької сировини іноземних партнерів Західної Європи, але собівартість дуже наближена до чистого доходу (25 689 тис. грн). Отже, підприємство отримує прибуток лише з переробки безоплатної давальницької сировини, не має достатньо коштів на розвиток та розширення діяльності.

3. Неефективна маркетингова політика. Про це свідчить зростаюча з кожним роком дебіторська заборгованість, тобто підприємство веде ризиковану діяльність. Оптимізація дебіторської заборгованості має важливе значення для підвищення рівня ділової активності підприємства. Для цього підприємство має залучати установи, які стягують борги, за наявності документальних підтверджень; здійснювати продаж рахунків дебіторів факторинговій компанії або банку; виставляти рахунок покупцям одразу ж під час продажу великої кількості товару; страхувати кредити для захисту від значних збитків із безнадійних боргів тощо.

4. Несприятлива економіко-політична ситуація. Фінансовий результат підприємств, що займаються пошиттям одягу у 2012 році має від'ємне значення (- 30,8 млн грн). При цьому рівень рентабельності даних підприємства складає 1,9 % за 2012 рік. У цій сфері зараз працює 100 – 120 тис. осіб, хоча 25 років тому працювало в 7 – 8 разів більше. Але це ще не повний крах: бо єдине, що рятує зараз вітчизняного виробника – експорт. Українські товари вивозяться в Європу, Росію, інші країни. Тобто занепад легкої промисловості в Україні є одним із головних факторів, що негативно впливають на рівень ділової активності ПАТ "Полтавська фірма "Ворскла".

Таким чином, внутрішні та зовнішні фактори впливу на ділову активність підприємства можуть бути як керуваними, так і некеруваними залежно від виду, до якого вони відносяться. Так, якщо підприємство має змогу впливати на внутрішні фактори, то вони можуть бути відкориговані залежно від тактичних та стратегічних завдань суб'єкта підприємництва та навпаки. Якщо вони мають зовнішнє походження, то підприємство в змозі адаптуватися та пристосуватися до них.

Наук. керівн. Литовченко О. Ю.

Література: 1. Кэмпбелл К. Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / К. Д. Кэмпбелл, Р. Д. Кэмпбелл, Э. Дж. Долан. – М. : "Санкт-Петербург Оркестр", 1991. – 589 с. 2. Бернстайн Л. А. Анализ финансовой отчетности / Л. А. Бернстайн. – М. : ФиС, 2003. – 616 с. 3. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 286 с. 4. Ковалев В. В. Финансы / В. В. Ковалев. – М. : Проспект, 2006. – 640 с. 5. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібн. / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2007. – 668 с. 6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебн. курс / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и дополн. – К. : Эльга Ника-Центр, 2007. – 521 с. 7. Білик М. Д. Фінансовий аналіз / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с. 8. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с. 9. Тихонова І. М. Ділова активність підприємства: складові та чинники впливу / І. М. Тихонова // Аграрний вісник Причорномор'я. – 2010. – № 53. – С. 53. 10. Захарченко І. С. Визначення факторів впливу на економічну активність підприємства / І. С. Захарченко // Збірник наукових праць КНУ. – 2012. – № 33 (70). – С. 173.